

Drugi stup mirovinskog osiguranja

Blog

Posted by:

Objavljeno: 2009/2/14 9:58:00

Ukinuti æe se drugi stup!?

„Drugi stup je promašaj. Omoguèiti æemo osiguranicima da iz drugog stupa prijeðu u prvi a oni koje žele ostati u drugom stupu moæi æe ostati“.

Prevedeno, Sanader je graðanima poruèio da je drugi mirovinski stup „pušiona“ ali pošto je on veliki demokrata, onima koji žele, omoguèiti æe da svoj novac ostave u toj „pušioni“ ili promašaju, kako ga je nazvao.

Ova izjava premijera Sanadera izazvala je paniku u Hrvatskoj. Panièno su reagirali osiguranici drugog stupa, njih oko milijun i tristo tisuæa ne shvaèajuæi što to znaèi.

Panièno je reagirala i burza padom vrijednosti dionica za više od 5 posto jer mirovinski fondovi na tržištu u ovom trenutku imaju „svojih“ 22 milijarde kuna.

Što se to dešava? Što znaèi izjava premijera? Što mi je za èiniti? Ostati u drugom stupu ili ne? Na stotine takovih ili sliènih pitanja ovih dana dobijao sam u razgovorima , pismima i e-porukama.

Mirovinski sustav u tri stupa

Za bolje razumijevanje potrebno je ukratko objasniti mirovinski sustav koji je u Hrvatskoj uveden 1999. i dograðen 2002.

Postoje tri stupa mirovinskog osiguranja.

Prvi je obavezan i èesto ga nazivamo „generacijska solidarnost“. Svi zaposleni koji NISU u drugom stupu , uplaæuju 20% doprinosa iz plaæe za prvi stup a oni koje JESU u drugom stupu u prvi stup uplaæuju 15% doprinosa iz plaæe. Ovim stupom upravlja Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje.

Drugi stup osiguranja je OBAVEZAN za sve mlaðe od 40 godina, oni izmeðu 40 i 50 godina starosti DOBROVOLJNO su mogli birati žele ili ne u drugi stup, striji od 50 NISU MOGLI u drugi stup.

Doprinos za drugi stup je 5% iz plaæe. Sredstva u drugom stupu imaju karakter „kapitalizirane štednje“. Za osiguranje u drugom stupu u Hrvatskij su osnovana èetiri fonda:

„Raiffeisen“ , „PBZ“ , „Erste Plavi“ i „AZ“. U ovom stupu je oko 1.300.000 osiguranika od èega je oko 130.000 njih koji su dobrovoljno ušli u to osiguranje.

Treæi stup je iskljuèivo DOBROVOLJAN i svaki zaposleni je sam sklapao ugovor o toj vrsti osiguranja. U tom stupu je oko 80.000 osiguranika i ima 6 fondova koji se bave treæim stupom: „AZ Benefit“, „AZ Profit“, „Erste Plavi“, Raiffeisen“, „Croatia osiguranje“ i „Erste Plavi Expert“.

Drugi stup

O prvom stupi ili „generacijskoj solidarnosti“ zna se gotovo sve, treæi je dobrovoljan u njega je ušlo jako mali broj osiguranika zato æu detaljnije samo o drugom stupu.

Osnovni smisao ili ideja ovog osiguranja bila je da fondovi novac koji dobivaju od osiguranika „okreću“ na tržištu kapitala i zarađuju novac, da ostvaruju PRINOSE i tako povećavaju ulog osiguranika iz čega bi se isplaćivala mirovina. Svojevrsna štednja koja bi trebala ostvarivati veće prinose nego bankarska štednja.

Isplati li se drugi stup, pitaju sada ljudi?

I 2002. kada je on uveden i danas svi odgovorni ili ne žele ili doista ne znaju građanima dati točnu informaciju temeljem kojih bi svatko za sebe mogao odgovoriti na to pitanje. A da bi došli do odgovora, ljudi trebaju znati slijedeće:

Isplativost drugog stupa ovisi u broju godina uplaćivanja doprinosa i njegovom iznosu te o ostvarenim prinosima fonda koji upravlja vašim sredstvima.

Primjer

Za sve one koji će doprinos u drugi stup uplaćivati kraće od 18 godina a uz to imaju plaću manju od prosječne plaće drugi stup je neisplativ! Zašto 18 godina? Zato što je prosječno vrijeme korištenje mirovine u Hrvatskoj 18 godina a taj se broj godina uzima kao osnov za PROSJEČNE izračune. Isplativost drugog stupa započinje negdje nakon 20 do 22 godine uplate. Za one s plaćama daleko većim od prosječne taj se rok naravno skraćuje.

Evo primjera: na plaću od 4.180 kuna neto doprinos za drugi stup je 287 kuna mjesečno. Ako taj doprinos uplaćujete 18 godina, ukupno ćete uplatiti 61.992 kune. Pretpostavimo da vaš fond u tom vremenu ostvari prinos od 90% - što bi odgovaralo godišnjem prinosu od 5% (u ovom trenutku prosječni prinosi svih fondova od osnutka su 31%) i doprinese rastu vašeg uloga za 55.579 kuna. Ukupno imate 117.784 kuna. Ako bi tu mirovinu koristili 18 godina, mjesečna mirovina bi vam iznosila oko 545 kuna. Naravno, ostvarujete pravo i na mirovinu iz prvog stupa, ali ona će vam biti manja od onih koji su samo u prvom stupu jer ste u taj fond uplaćivali i manji doprinos od njih. Treba napomenuti da je mirovina iz drugog stupa nasljedna.

Prinosi mirovinskih fondova

Prema podacima od 12. veljače ove godine prinosi od osnutka po fondovima su slijedeći:

Reiffeisen = 34,04%

PBZ = 26,34%

Ertse = 32,82%

AZ = 33,80%

Međutim, prinosi u periodu unatrag 2. godine kod svih fondova su u minusu:

Reiffeisen = -7,94%

PBZ = -13,81%

Erste = -11,26%

AZ = -5,30%

Kako je hirovito tržište kapitala kod nas pa i ostvarivanje prinosa mirovinskih fondova pokazuju i slijedeći podaci.

Referentni prinosi mirovinskih fondova u 2006. iznosili su 4,728%, u 2007. 6,5209% a u 2008. – (minus) 0,391% .

Koliko su važni prinosi fondova govori i činjenica da samo jedan posto razlike u prinosima utječe na visinu mirovine od čak 12,5%.

Primjer

Ako do mirovine imate 20 godina i ako vaša bruto plaća iznosi 6.000 kuna (oko 4.200 neto) ukupna imovina u fondu s prinosom od 7% godišnje iznosila bi oko 153.000 kuna, a s prinosom od

6% oko 136.000 kuna. Razlika je 17.000 kuna ili oko 12.5%. A to znači 12.5% veća ili manja mirovina. Ako imate do mirovine 25 godina, ta razlika bila bi čak 15,7%.

Ukinuti drugi stup?

Od 2002. godine mirovinski fondovi „ubrali“ su 22,1 milijardu kuna doprinosa. Na kraju 2008. njihova imovina iznosila je 22,6 milijardi. U 7 godina ostvarili su prinose od svega 500 milijuna kuna. Uz to, troškovi drugog stupa iznose oko 2,8 milijarde kuna, tvrdi ministar Šuker.

Prema procjenama stručnjaka u Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje, u slijedećih 15 do 20 godina mirovine onih koji su u prvom i drugom stupu osiguranja, biti će manje između 30 pa čak do 40 %.

Izbacujućei ove podatke u javnost, Sanader i Šuker pripremaju teren za neke, javnosti još nepoznate poteze. Mnogi su odmah požurili s tvrdnjom da onih 22 milijarde žele povući u proračun i krpati rupe.

To naprosto nije izvedivo jer su ti isti fondovi čak 73% svoga kapitala investirali u državne obveznice. Novac jeste već kod države. Pa zašto onda najava Sanadera o ukidanju drugog stupa? Po meni, tajna je u zajamčenim prinosima. Naime, prema Zakonu o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima, država JAMČI prinos obveznih mirovinskih fondova u visini referentnih prinosa umanjenih za 6 postotnih poena. A pošto su za 2008. referentni prinosi svih fondova u minusu, uz projekciju da će se ti minusi nastaviti i u ovoj ali i u idućoj godini, već 2011. godine (tri uzastopne godine minusa – piše u zakonu) država bi iz proračuna trebala nadoknađivati prinose. A osnivanje garancijskog fonda predviđeno je tek ulaskom Hrvatske u EU. Uхватила ih je panika!

Umjesto ukidanja

Osigurancima iz drugog stupa koji su DOBROVOLJNO u njega ušli (takovih je oko 130.000), priznati pravo na dodatak kao i „novim“ umirovljenicima iz prvog stupa a doprinos za drugi stup postupno povećavati. I čim prije osnovati garancijski fond.

PS. Neku većer u emisiji „Otvoreno“, Davorko Vidović, tadašnji ministar rada i „otac mirovinske reforme“ izjavio je da on tada, 2002. nije ušao u drugi stup jer je imao 45. godina starosti i da je „izračunao da mu se to neće isplatiti“. To otkriva danas, 2009. A zašto „otac mirovinske reforme“ nije tada, 2002. svima zaposlenima kojih u tada bili stari između 40 i 50 godina nije javno i jasno poručio: ne ulazite u drugi stup jer vam se to ne isplati! Bi li tada ovih 130.000 nesretnika dobrovoljno izabralo taj drugi stup?

PPS. Ako ste u drugom stupu kraće od 5 godina ili ako odlučite koristiti neku od povlaštenih mirovina (termin iz zakona) poput prijevremene, invalidske ili braniteljske mirovine, po sili zakona ostaviti ćete mirovinu iz prvog stupa a novac koji ste uplašivali u drugi stup zajedno s prinosima automatski će biti prebačen u prvi stup ili stup generacijske solidarnosti.